

Джерела та література

1. Нагорнов В. А. «Мягкая сила» по-французски. *Вестник международных организаций*. 2014. Т. 9. № 2(2014). С. 167–178.
2. Французський інститут в Україні. URL: <https://www.facebook.com/InstituFrancaisUkraine/>
3. Французський Інститут. Каталог навчальних програм. Навчальний рік 2020/2021. URL: <https://drive.google.com/file/d/1GeiePdOj-BxHRcEPHikHH0S3nXUjjdfO/view>
4. Французський Інститут. Французька Весна. URL: <https://institutfrancais-ukraine.com/programmation/pf>
5. GALINFO. Фестиваль «Французька весна-2020» перенесено. URL: https://galinfo.com.ua/news/festyval_frantsuzka-vesna_2020_pereneseno_340250.html
6. RFI. Міжнародне французьке радіо. Франкофонія по-українському. URL: <https://www.rfi.fr/ru/ukraina/20180320-frankofoniya-po-ukrainski>
7. Alliance Française de Kharkiv. URL: <https://afkharkiv.com.ua/>
8. Alliance Française de Odessa. URL: <https://afodessa.com.ua/>
9. Ebru Eren «Education Policies as a Tool of Soft Power: Alliance Française and Yunus Emre Institute». *Current Research in Social Sciences*. 2020. P.128–129.

Кодола Максим

Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського

УКРАЇНСЬКІ ПІДХОДИ ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТУ У ПРИДНІСТРОВ'І

Анотація. Розглянуто основні безпекові та економічні проблеми, з якими стикається Україна через «заморожений конфлікт» у Придністров'ї. Визначені пріоритетні напрями української дипломатії щодо врегулювання Придністровського конфлікту в контексті молдово-українських відносин. Проаналізовано ключові кроки української влади в процесі вирішення проблеми Придністров'я та визначені основні перешкоди у врегулюванні конфлікту.

Ключові слова: Придністров'я, Молдова, Україна, заморожений конфлікт, врегулювання.

Abstract. The main security and economic problems facing Ukraine due to the «frozen conflict» in Transnistria are considered. The priority directions of Ukrainian diplomacy regarding the settlement of the Transnistrian conflict in the context of Moldovan-Ukrainian relations have been identified. The key steps of the Ukrainian authorities in the process of resolving the Transnistrian problem are analyzed and the main obstacles to the settlement of the conflict are identified.

Keywords: Transnistria, Moldova, Ukraine, frozen conflict, settlement.

Останнім часом в Україні з'явилася тенденція порівнювати події на Донбасі з ситуацією, що склалася в Придністров'ї. Потрібно пояснити, що це порівняння є неправильним для розуміння причин та наслідків обох конфліктів.

У Придністров'ї яскраво виражений міжетнічний конфлікт, де з однієї сторони молдовани, а з іншої – українці та росіяни, які, до речі, складають більшу частину населення Придністров'я. А на Донбасі звичайна військова інтервенція із залученням проросійських «поліцаїв» та бойовиків із маргінального прошарку населення.

Врегулювання конфлікту в Придністров'ї є важливою проблемою для національної безпеки України, хоча зараз і відійшло на другий план через військову агресію Росії на Донбасі та анексію АР Крим та міста Севастополя, Але не втратив своєї значущості і залишається пріоритетним завданням української зовнішньої політики в контексті безпеки нашої держави. По-перше, через конфлікт у Придністров'ї російські військові знаходяться на кордоні з Одеською областю. Це може призвести до дестабілізації регіону завдяки російським спецслужбам та регулярним військам. По-друге, територія Придністров'я є «чорною дірою», де зникають кошти українських компаній, які попри заборону торгівлі з ПМР завозять туди товари без оподаткування. За даними розслідування RISE Moldova, «навіть якщо брати до уваги період з 2014 по першу половину 2017 року, лише з однією ТОВ «Шериф» (навіть не цілим однойменною холдингом) приблизно 300 українських компаній торгували на суму понад \$100 млн» [1] На територію України завозять контрабандні цигарки, спирт, зброю, наркотики. По-третє, саме через ПМР до України потрапляють нелегальні мігранти. Безумовно, що нелегальна діяльність цих угруповань завдає шкоди економіці обох країн. Четверте, та головне – це міжнародний імідж країни на міжнародній арені, який міг значно покращитися завдяки врегулюванню конфлікту в Придністров'ї, сприяти укріпленню регіонального лідерства нашої країни.

Офіційна позиція України щодо конфлікту в Придністров'ї – це політика невтручання та збереження територіальної цілісності Молдови. 6 вересня 1992 р. проведено зустріч парламентських делегацій Молдови та України, під час якої було підписано заяву, де обидві країни зобов'язуються «утримуватися від дій, які можуть завдати шкоди державному суверенітету України і Молдови» [2]

Водночас у ПМР розглядали варіант переходу під юрисдикцію України. 28 серпня 1992 р. президент самопроголошеної республіки Ігор Смирнов приїхав до Києва, щоб обговорити такий варіант. Але вже 29 серпня він був заарештований молдавською міліцією.

Після невдалої спроби молдовських збройних сил встановити конституційний порядок на території Придністров'я, конфлікт був заморожений, а будь-які спроби врегулювати ситуацію зазнавали невдачі.

Україна активізувала свої зусилля у розв'язанні Придністровської проблеми у 2005 р. після перемоги на президентських виборах Віктора Ющенка. Тоді на обрії з'явився амбіційний «план Ющенка», розроблений адміністрацією президента. Він передбачав демократизацію ПМР, проведення демократичних виборів із міжнародними спостерігачами та надання Придністров'ю автономії. Миротворців повинні були замінити міжнародні громадські спостерігачі.

Тобто згідно з «планом Ющенка» ПМР визнавалась автономною областю Молдови. Верховна Рада Придністров'я отримувала б великий вплив на політику всієї республіки. Територіальну приналежність населених пунктів на кордоні Придністровської Молдавської Республіки та Республіки Молдови визначали б на локальних референдумах. А головне – Придністров'я мало б право вийти зі складу Республіки Молдови, якщо вона увійде до складу Румунії. Парламент Молдови ратифікував цей план, але підконтрольний Росії президент невизнаної ПМР Ігор Смирнов відхилив його та заморозив перемовини. РФ не хотіла приймати програму реінтеграції ПМР, оскільки відразу б втрачала вигідний геополітичний важіль впливу на Молдову. 17 вересня 2006 р. в ПМР пройшов референдум про приєднання до Росії. Голос «ЗА» віддало 97,1 % населення. Результати референдуму признала легітимними тільки Росія, хоча і не прийняла суттєвих дій для інтеграції Придністров'я.

Наслідки таких «референдумів» Україна відчула у 2014 р., втративши контроль над Кримом та частиною Донецької та Луганської областей. Після формування «ДНР» та «ЛНР» Росія наполягає на наданні автономії східним регіонам, що стане кроком до федералізації України. Водночас на прохання щодо приєднання цих «республік» до Росії в Кремлі жорстко відповідають, що «питання входження Донбасу до складу Росії ні прямо, ні опосередковано не стоїть» [3]. В цьому контексті події в Україні є логічним продовженням політики РФ, щодо розв'язування конфліктів на пострадянському просторі та їх врегулювання.

Наступна можливість України домогтися врегулювання «замороженого» конфлікту в Придністров'ї була у 2013 році, коли Київ головував в Організації з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ). Зокрема навіть було анонсовано, що врегулювання конфлікту є однією з головних цілей. Але, на жаль, жодних суттєвих кроків не сталося. Було проведено 3 раунди переговорів «5+2», які не можна назвати вдалим та суттєвими.

Після перемоги на президентських виборах 2020 р. проєвропейського політика Майї Санду відкрилися нові можливості для поліпшення україно-молдовських відносин та можливу співпрацю для врегулювання конфліктів на території України та Молдови. Про це може свідчити те, що перший офіційний візит Санду, як президент, здійснила саме в Україну. У спільній заяві Володимира Зеленського та Майї Санду було зазначено, що сторони домовилися тісно співпрацювати та створити «Президентську Раду як новий постійно діючий формат діалогу високого рівня та механізм координації і моніторингу реалізації актуальних завдань співпраці» [4].

У 2014 р. Україна зіткнулася з подіями, які відбулися в Молдові ще в 1990-ті рр. Але політика Києва щодо ситуації у Придністров'ї була не дуже коректною на той час, бо українська влада видавала мешканцям ПМР українські паспорти, пропускали російських «добровольців» та «казаков» через кордон, не перешкождала українцям брати участь конфлікті на боці Придністров'я. З приходом Віктора Ющенка на пост президента України Київ намагався отримати одну з головних ролей у врегулюванні конфлікту. Але Москва

блокувала будь-які спроби розв'язання конфлікту з метою реставрації зони впливу, яку вона втратила після розпаду СРСР. Українські політичні еліти не зрозуміли таких «натяків» РФ, як війна в Абхазії, конфлікт в Придністров'ї, російсько-грузинська війна, та вирішили не застосовувати серйозних дій для підвищення обороноздатності України.

Джерела та література

1. RISE Moldova. Українські бізнес-партнери Республіки Шериф. URL: <https://www.rise.md/rusa>
2. Совместное заявление Верховной Рады Украины и парламента Республіки Молдова. *Правда Украины*. 1991. 10 сентября. С. 22.
3. Lenta.ru. Кремль отреагировал на призыв присоединить Донбасс к России. URL: <https://lenta.ru/news/2021/01/29/peskov/>
4. Спільна заява Президента України Володимира Зеленського і Президента Республіки Молдова Майї Санду. URL: <https://www.president.gov.ua/news/spilna-zayava-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-i-pr-659934>
5. Филипенко А. Ілюзії придністровського врегулювання. URL: <https://zn.ua/ukr/international/ilyuziyi-pridnistrovskogo-vregulyuvannya>
6. Василей Росіан, Филипенко Артем. Явна й прихована загроза Придністров'я. URL: https://zn.ua/ukr/international/yavna-y-prihovana-zagroza-pridnistrov-ya-270318_.html

Товкун Інна, Асатуров Сергій

Національний університет біоресурсів та природокористування України

КОНФЛІКТ НА СХОДІ УКРАЇНИ: МІЖНАРОДНИЙ АСПЕКТ

Анотація. Висвітлено внутрішні особливості конфліктів, проблеми та суперечності на міжнародному інституційному рівні, які виникли разом із розвитком нових видів політичних конфліктів сучасності та ще більше поглибилися через політичні конфлікти в нашій державі, які не з власної волі виявилися загрозою не тільки національній безпеці, а й регіональній та глобальній.

Ключові слова: конфлікт, загроза, третя сторона, механізм впливу, дипломатія.

Abstract. Highlights the internal features of conflicts, problems and contradictions at the international institutional level, which arose with the development of new types of political conflicts of today and deepened in connection with political conflicts in our country, which were not a threat not only national security, but also regional and global.

Keywords: conflict, threat, third party, mechanism of influence, diplomacy.

Останнім часом уся міжнародна спільнота переймається як внутрішніми збройними конфліктами, так і міждержавними, які можуть бути небезпечними не тільки для держави, де він виник, а й загалом міжнародному співтовариству. Тому допустимим вважається втручання міжнародної спільноти у такого типу